
Declarația – Apel Deschis al Conferinței Europene

Sistemul lifelong learning – o cale de adoptat și dezvoltat și în România

Propunere draft supusă dezbaterii invitaților și participanților,
miercuri - 9 noiembrie 2022, la sediul Universității din București

După cei șapte ani de dezbateri și controverse în jurul modului în care s-ar cuveni să arate o Românie cu adevărat Educată, marea majoritate a cetățenilor, nu doar a elevilor, profesorilor și părinților resimt o presiune și o nevoie de a trece la transpunerea unor reforme reale, nu doar a unei cosmetizări fotografice a realității sistemului de învățare din România.

O revizitare realistă și pro-activă a fundamentelor ce stau la baza sistemului nostru educațional n-au cum să ignore că așteptatele transformări atât de necesare se petrec pe un teren internațional și intern mai deloc favorabil după perioada de pandemie, dezastre climatice sau izbucnirea unor conflicte militare puțin așteptate care zguduie din temelii și așa-numitul stil de viață european, per ansamblu, dar și realitățile atât de provocative cărora ar fi de așteptat să le facem față de acum înainte în continuare. Astfel, considerăm că ar merita să plecăm de la un act minimal de revizitare și re-interogare cât mai consistentă asupra premiselor și direcției strategice-cheie spre care mizăm a merge în viitor. De pildă, unii observatori au aruncat într-o anumită deriziune accentul pus de Președintele Academiei Române privind reconectarea la studierea limbilor și culturilor clasice, precum și a Istoriei. Cu toate acestea, dincolo de un eventual aer de paseism nostalgic în plină epocă a digitalizării și virtualizării galopante a Cunoașterii, o întoarcere la clasici, în sensul conferit de Edgar Papu, ar fi cel puțin parțial oportună spre a ne desprinde în primul rând de falsă **Dilemă a pivotului central** în jurul căruia să se betoneze ulterior plăcile turnante ale întregului demers educativ, îndeosebi al Învățării ca proces: în jurul elevului sau al profesorului, al inventării unui nou fel de profesor, mult mai curios, mai explorativ și mai implicat civic, mental, intelectual, cu o viziune pe cât posibil multi, trans și inter-disciplinară autentică.

În realitate, întoarcerea la clasici mai sus amintită, ne-ar putea îndemna, de fapt, să avem în vedere celebrul adagio inspirațional, ca și cheie de boltă a Învățării de-a lungul întregii vieți, încrustat în timp precum *”Știu că nu știu nimic”*. Aici, sugerăm de fapt nimic altceva decât faptul că **reformarea din temelii** a sistemului de educație din România ar fi cel mai recomandabil și înțelept să aibă locul în jurul **Cunoașterii ca scop în sine**, cu miză de *mindfulness*, nu în jurul nici a profesorului, elevului, psihologului sau așteptările atât de diversificate aparent ale părinților. În mod corelativ, așa cum se evidențiază și în componenta introductiv reflexivă a conferinței, este profund utilă și importantă o corelare intrinsecă cu setul de valori etice minimale evidențiat ca atare: și anume: empatie, compasiune, gândire critică, cultivarea *wellbeingness*-ului în spiritul căutării Fericirii Colective într-o lume zbuciumată, cum o denumeste atât de inspirativ Dalai Lama,

Desigur însă, că societatea nemaiființând într-o epocă idealistă, post-romanțioasă sau anahoretică ca stil de locuire și de viață cotidiană, ar fi extrem de dificil să ne întoarcem la un model foarte acerb criticat la momentul formulării sale de tip spiritual ascetizant *”Școala de la*

Păltiniș”, deși acela a fost deseori reluat în noi contexte și ambianțe reformativă, precum acele de tip analiză instituțională sau **”Etnografia Școlii”**, cf. Prof. Patrick Boumard care sconta nu doar pe numărul de elevi ai unei grupe sau clase de studiu, ci și pe un fenomen de progresie înspre o sincronie/consonanță a învățării cot la cot a profesorului cu discipolii săi. Pentru a relua și chiar prelua aceste imbolduri cu rădăcini, de pildă în *Emile sau despre educație* al lui Jean Jacques Rousseau sau în pledoaria plină de fervoare a lui Herman Hesse din *”Jocul cu mărgelile de sticlă”*, ar fi mai întâi cazul să ne focalizăm pe o reconversie substanțială a relației profesor-elev prin a ne re-ancora într-una de tip *Lyceum* platonician între maestru sau mentor și discipol ori neophit supus unui îndelung proces Inițiativ (cf. **René Guénon**). Un asemenea nivel ar implica, în principal, o revenire majoră către educarea Responsabilității per ansamblu, cât și, bineînțeles, a responsabilizării principalilor actori implicați în această dezirabilă transformare, așa cum pledau **Jan Patocka** (școala afiliată Mișcării Charta 77 de la Praga) și la nivel mondial filosoful **Edgar Morin**. Asemenea schimbări evocate n-ar putea avea loc însă decât în strânsă interconectare cu ieșirea din masificarea ultra-consumeristă în care am ajuns, din distrugerea sistematică și scelerată a mediului și a biodiversității, stabilirea unei *”alte relații a omului cu Natura”* cf. **Mihai E. Șerban**, cum s-a spus, pe o căutare nu a unor izvoare emancipative ale Identității personale și de grup, ci și pe a rațiunii profunde de respect neformalist și pseudo-tolerant a diferențelor și specificităților culturale spre a trăi nu doar în *”wellbeingness economies”* în terminologia recentă a Comisiei Europene, ci și în cadrul unor societăți întregi care să vizeze Starea de Bine, potrivit conceptului promovat de Grupul de economiști, creat la Assisi de **Papa Francisc**.

În esență, procesul reformei educaționale din România nu se poate decupla în fapt nici de la o *modernizare societal civilizațională europeană*, ponderată complex și inteligent, și nici de la presiunile inerente și profund semnificative legate de mizele revizuite ale procesului educativ re-centrat atât spre depășirea *”omului unidimensional”* (cf. **Herbert Marcuse**), dacă nu devenit între timp răspânditul analfabet funcțional sau social, cât și adaptat mult mai pro-activ elevilor înșiși de astăzi și de mâine, în ultimă instanță.

În vederea acestei reorientări cu noimă, să spunem, spre un peisaj aflat în perpetuă metamorfoză în mai toate planurile, România, ca societate, câtă a mai rămas vitală și pro-activă are probleme de rezolvat, derivate nu doar din adâncirea decalajelor de statut economic și social, între rural și urban, ci și din mimarea inutilă a unei presupuse sofisticări care în realitate continuă să ne mențină pe mai toți drept prizonieri ai formelor fără fond definite de **Titu Maiorescu** și de desincronizarea culturală corect caracterizată de **E. Lovinescu**. În acest punct ar fi de remarcat că jenantul loc codaș în Indexul Inovării în UE nu atestă, de fapt, neapărat o relativă stare de înapoiere în lumea tinerilor / profesorilor lor, în mare măsură, sau un dispreț împământenit față de etica muncii și învățare ca bucurie explorativă sau ca nevoie de **Iluminare interioară**, cum ar fi spus **Mircea Eliade**. Din nefericire, lungul șir de traume prin care tot trecem din anii '80 încoace, de așa numita *”idicrație”* ajunsă acum la apogeu și la vârful ierarhiei social-politice, odată cu revelarea imposturii și falsului intelectual ce se practică până la nivelul cel mai ridicat chiar al unor universități cu notorietate din țara noastră prin farsa doctoratelor plagiate sau precar compilate, deloc un model inspirațional pentru noii pretendenți la cariere profesionale de succes.

În acest sens, am inițiat prin conferința cu sprijin și audiența europeană de astăzi acest demers în favoarea transunerii unei veritabile noi **Revoluții și Societăți a Cunoașterii**, a introducerii pe scară largă a evoluției pragmatice și profund necesare a managementului cunoașterii, creerii comunităților de practici după modelul avansat și îndelung testat al **International Knowledge**

Management Institute, sinteză subtilă și posibilă acum între orientarea sincronică și creativă atât spre ceea ce UE numește o **Tranziție Justă** și o re-industrializare smart prin încurajarea atât a Învățării pe toată durata vieții (sistemul internațional promovat de **UNESCO Lifelong Learning Institute**), cât și a spiritului pro-antreprenorial inovativ chiar odată cu noua metodologie necesară a tezelor de masterat și de doctorat sau post doctorat.

Iată un set de **7 sugestii și recomandări-cheie**, dincolo de cele tradiționale legate de finanțarea educației și motivarea profesorilor, la care vă invităm atât să meditați, cât și să vă poziționați pro-activ, din partea instituțiilor de prestigiu pe care le reprezentați, cât și la nivel pur individual, subiectiv, după caz:

1. Reorientarea rapidă a întregului sistem educațional, nu doar pre-universitar, ci și universitar la conceptul de bază al învățării continue și la îmbunătățirea sistemelor de evaluare a absolvenților, în speță prin urgenta aderare în favoarea internaționalizării educației a Statului Român la **Longlife Learning UNESCO Institute** (Hamburg), inclusiv potrivit Recomandării Consiliului UE din 2018 și a Comisiei Europene, după modelul de bune practici dezvoltat de Consiliul Științific Consultativ girat de **Prof univ. habil Eric GILDER** al Catedrei Internaționale Onorifice "Jean BART" (fondată în 2012 cu amabilul sprijin și în parteneriat cu Academia Română de către **Fundația EUROLINK – Casa Europei** (fondată în 1997 sub Președinția onorifică a **Prof. Neagu Djuvara**), membră din 1999 a Federației Internaționale a Caselor și Academiiilor Europene (FIME), precum și a rețelei **EUNET**, aflată în coordonarea **Centrului European Robert Schuman**.

2. Corelarea acordării și obținerii finanțărilor solicitate la nivel național guvernamental de universitățile și institutele de cercetare academice coordonate de **Ministerul Educației, al Cercetării și de Academia Română** de avansarea de către acestea a unui număr minim anual de proiecte, inițiative și de lucrări științifice, omologate la nivel european și internațional.

3. Prevederea expresă, cf. chiar și actualei și imperfectei **Legi a Educației**, privind includerea altor experți, manageri, antreprenori, inovatori, consultanți în afaceri ca și cadre asociate și remunerate în cadrul universităților și centrelor de cercetare, fără condiționarea complet caducă și irelevantă a înscrierii și a deținerii unor titluri de doctorat, după modelul **Facultății de Business a UBB** din Cluj Napoca.

4. Demararea urgentă, conform și cu prevederile PNRR, a formării temeinice și complexe a cercetătorilor și tinerelor cadre universitare ca manageri de granturi și coordonatori ai noilor echipe de inovatori ce urmau a fi create la nivel național, macro-regional și european încă imediat după ratificarea **SUERD** și a **Programului Transnațional Dunărea**.

5. Urgenta punere sub coordonarea cât mai multor universități, tot conform PNRR, a cât mai multor centre de învățământ dual, după model germanic, inclusiv articularea lobby-ului necesar în relația cu **camerele de comerț bilaterale și a mediului de afaceri** în genere și a stimulentele financiare sau fiscale pentru deschiderea cât mai multor școli duale, nu doar în Transilvania și la București, ci și în alte zone ale țării.

6. În scopul prevenirii actualei instabilități decizionale la nivel central, cât și a unei relative entropii datorate anemiceii conectării a decidenților politici și administrativi la expertiza internă și externă, introducerea și dezvoltarea accelerată a **Managementului Cunoașterii** în strânsă legătură cu procesul digitalizării transformative și tranziției verzi și în favoarea atingerii și

asigurării noii guvernante a sustenabilității – Environmental Sustainable Governance – **ESG** și a sistemului de tip **blockchain**, instrument forte în serviciul păstrării memoriei documentelor, transparenței și buneilor gestionări la nivel public și privat.

7. Implicarea cât mai pro-activa ca sponsori și parteneri ai reprezentanților mediului de afaceri, investițional și al tinerilor antreprenori în formarea și antrenarea **competențelor transversale / abilităților transferabile** în întreg sistemul educațional și al departamentelor de resurse umane, cu predilecție a **cetățeniei globale**, inclusiv prin aderarea României la **European Institute of Peace** de la Bruxelles, ca și al cultivării gândirii critice în mecanismele aferente **sistemului de recrutare și training** care să devină mult mai flexibil și non-discriminatoriu pe piața muncii sau prealabil, mai ales, unui start de bun augur al tinerilor și nu numai al lor pe o piață muncii aflată în pragul recesiunii globale.

Acest draft al **Declarației – Apel** este supusă completărilor, îmbunătățirilor și actualizărilor necesare.

Pentru conformitate,
Secretariatul Executiv al CIO SUERD Jean BART /
EUROLINK – Casa Europei
E-mail: ciosuerd@gmail.com